

C. M. C. Serbanescu-Kele

Socialistische Partij, Provinciale Staten Groningen

Zomer 2017

ENERGIEDEMOCRATIE VOOR GRONINGEN

**Zeggenschap en eigenaarschap als voorwaarde
voor de energietransitie**

Inleiding

De energievoorziening op basis van fossiele brandstoffen is niet langer houdbaar. Dat de uitstoot van broeikasgassen door de mens een klimaatverandering teweegbrengt, is een feit dat niet meer serieus betwist wordt. Als er de komende jaren geen fundamentele omwenteling plaatsvindt in de wijze waarop onze energie wordt opgewekt, zullen de gevolgen van deze klimaatverandering catastrofaal zijn. Een temperatuurstijging van twee graden of meer zal leiden tot een onomkeerbare keten van zeespiegelstijging, overstromingen en droogten, met als gevolg onder andere ernstige wereldwijde voedsel- en watertekorten, woestijnvorming¹. Dit kan alleen worden vermeden, als minimaal 80% van de totale voorraad fossiele brandstoffen in de grond blijft zitten² - en dus wordt vervangen door groene alternatieven.

Ook dicht bij huis zijn de negatieve gevolgen van de fossiele energie-industrie akelig tastbaar. Onze Groninger bodem is tientallen jaren door de NAM gebruikt als een bron van gas die naar hartelust kon worden ontgonnen om zo hoog mogelijke winsten te behalen. De veiligheid van de inwoners heeft hierbij nooit voorop gestaan. In de afgelopen jaren is duidelijk geworden hoe schadelijk de effecten van de gaswinning zijn geweest. Vele duizenden gedupeerden in Groningen ondervinden dagelijks aan den lijve de nasleep van de winning van fossiele brandstoffen, en daarmee de noodzaak voor alternatieve energiebronnen. Als de provincie die Nederland warm heeft gehouden in het fossiele tijdperk en nu de nadelen daarvan ondervindt, is Groningen daarom bij uitstek de provincie om de overstap naar duurzame energie aan te voeren.

Te vaak echter staren “progressieve” politici zich dood op de technische aspecten van de energietransitie. De enige vragen die worden gesteld zijn van het soort: welk soort windmolens moeten we plaatsen en waar? Maar wie sociale vraagstukken alleen vanuit technocratisch oogpunt benadert, verliest de gevolgen voor mensen uit het oog. Te vaak zijn groene energieprojecten ondanks grote weerstand bij de lokale bevolking door de strot gedrukt. Te vaak bleek er sprake van scheef verdeelde lusten en lasten. Als er op de ingeslagen weg wordt doorgedaan, zal het draagvlak voor duurzame energie langzaam maar zeker verdwijnen.

De energietransitie is noodzakelijk, maar kan niet worden gerealiseerd zonder draagvlak en inspraak van de inwoners. Waar ze als een technocratische droom wordt opgelegd van bovenaf, zal de weerstand tegen de energietransitie groeien en haar uiteindelijk onuitvoerbaar maken. De energietechnocratie is een doodlopende weg; het enige werkbare antwoord erop is energiedemocratie. Een groene revolutie kan namelijk niet zonder een sociale revolutie.

---

¹ Silberg, Bob. “Why a half-degree temperature rise is a big deal”, NASA Global Climate Change, 29-06-2016, <https://climate.nasa.gov/news/2458/why-a-half-degree-temperature-rise-is-a-big-deal/>.

² The Carbon Tracker Initiative. “Unburnable Carbon: Are the World’s Financial Markets Carrying a Carbon Bubble?”. <http://www.carbontracker.org/wp-content/uploads/2014/09/Unburnable-Carbon-Full-rev2-1.pdf>

Wat is energiedemocratie?

Met energiedemocratie bedoelt de SP een systeem waarin de beslissingen over onze energievoorziening democratisch worden genomen door de samenleving, op basis van eigenaarschap en zeggenschap, met een rechtvaardige verdeling van lusten en lasten. Energie is een levensbehoefte, de energievoorziening een nutsvoorziening. En met de manier waarop onze energie wordt opgewekt, moeten keuzes gemaakt worden. In plaats van ons in het debat te beperken tot de puur technische aspecten van energie, wil de SP zich uitdrukkelijk ook de vragen stellen: wie neemt de beslissingen, wie krijgt de opbrengsten, wie ondervindt er de nadelen van?

In onze visie is er sprake van energie-democratie, wanneer er is voldaan aan de volgende punten:

1. Er is sprake van zeggenschap voor direct betrokkenen

Er wordt *samen met*, niet alleen *over* mensen beslist. Dit beperkt zich niet tot informatie-verstrekking, waar aan inwoners wordt uitgelegd wat er van hogerhand is besloten. Zeggenschap betekent dat er daadwerkelijk wat wordt gedaan met de vragen, opmerkingen, verzoeken en zorgen die mensen bij een project hebben. Waar mogelijk zijn de direct betrokkenen zelf initiatiefnemer en vindt besluitvorming van onderop plaats.

2. De bevolking heeft eigenaarschap over de energie-opwekking

De kosten van de energietransitie worden al grotendeels gedragen door de bevolking. De winsten, echter, gaan onder het huidige systeem vooral naar private personen en bedrijven. Wanneer energieprojecten eigendom zijn van de samenleving, komen ook de eventuele opbrengsten aan de samenleving ten goede. Eigenaarschap kan op kleine schaal zeer letterlijk zijn, zoals bij een collectief dat samen zonnepanelen bezit en hiervan de stroom gebruikt, maar kan ook op grotere schaal bestaan, zoals in de vorm van een provinciaal energiebedrijf.

3. De lusten en lasten worden op een eerlijke manier verdeeld

Bij grotere energieprojecten, zoals de windmolenparken, komen forse winsten ten goede van een paar grote bedrijven en soms aan een toevallig gelukkige grondbezitter, terwijl de omgeving zit met de overlast. De SP wil dit anders aanpakken. Het zal niet altijd mogelijk zijn om overlast volledig te voorkomen, maar waar overlast onvermijdelijk is, dient er een rechtvaardige verdeling van voor- en nadeel te zijn.

Alleen een systeem dat mensen serieus neemt, betreft en eerlijk laat meedelen in de opbrengsten zal kunnen rekenen op het soort draagvlak dat nodig is voor een totale omwenteling in onze energievoorziening.

Voorstellen voor energiedemocratie in Groningen

Dit overzicht is opgesteld met specifiek de Provincie Groningen op het oog. Voor een succesvolle energietransitie zijn er ook op het niveau van de Rijksoverheid en zelfs internationaal beleidsveranderingen nodig, die echter buiten het doel van deze korte beschouwing vallen. Wij zullen ons hier dan ook beperken tot het schetsen van een toekomstvisie en het doen van voorstellen die onafhankelijk door de Provincie Groningen te realiseren zijn. Concreet zijn er twee voorstellen die de SP voor nu doet: 1. het verder stimuleren en faciliteren van energiecoöperaties; en 2. het oprichten van een provinciaal energiebedrijf.

Dit stuk dient als een discussiestuk voor de Provinciale Staten van Groningen. De visie van de SP is één waarin de Provincie het voortouw neemt om op een eerlijker, democratischer, en uiteindelijk houdbaarder manier te streven naar verduurzaming van onze provinciale energievoorziening.

Initiatieven van onderop steunen

Nergens in Nederland worden er jaarlijks zoveel nieuwe energiecoöperaties opgericht, als in Groningen³. Dit is waarschijnlijk toe te schrijven aan een combinatie van factoren, waaronder de steun vanuit de Provincie Groningen (in samenwerking met onder andere de Groninger Energiekoepel, Grunneger Power en de Natuur- en Milieufederatie).

Energiecoöperaties zijn een mooi voorbeeld van democratie van onderop. Er komt bij de precieze planning van het wat, waar en hoe geen ambtenaar of groot bedrijf aan te pas: mensen beslissen zelf wat zij doen met hun huis en hun omgeving. De deelnemers hebben zelf alle zeggenschap en eigendom. Daarom ziet de SP een belangrijke rol voor zulke initiatieven in een democratische energietransitie. Waar dorpen, wijken of andere groepen mensen samen een weldoordacht idee hebben om een windmolen, zonnepanelen of andere duurzame energie te nemen, moet de Provincie het als haar rol zien om dit mogelijk te maken. Bij bestaande coöperaties moeten subsidiegelden, waar mogelijk, zo worden ingezet dat de drempel tot deelname voor nieuwe leden zo laag mogelijk wordt gemaakt. Daarnaast moet de Provincie meer duidelijkheid in het woud aan subsidieregels bieden en zorgen voor een gelijkmatige verdeling over de verschillende gemeenten. Richting de Rijksoverheid kan de Provincie de belemmeringen kenbaar maken die de huidige energiecoöperaties ervaren, en pleiten voor gunstigere regels rondom netterugkooptarieven. Door het later in dit document verder in detail beschreven provinciaal energiebedrijf kan tenslotte technische kennis worden gedeeld en assistentie worden verleend.

Afhankelijk van hoe coöperaties worden bestuurd, hebben ze nog steeds een aantal belangrijke nadelen. Voor kapitaal zijn ze, behalve van subsidies, grotendeels afhankelijk van inkoopcontracten, terwijl de terugverdientijd in de regel relatief lang is. Hierom moeten er leningen worden afgesloten of moet er geld voorhanden zijn, waardoor financiële risico's worden gelopen. Ook gaat er vaak een hoop regelwerk gepaard met deelname aan coöperaties, waarvoor men naast de dagelijkse activiteiten voldoende tijd moet kunnen vrijmaken. Dit brengt met zich mee dat veel mensen worden afgeschrikt van deelname, daar er (zeker in het begin) dus bijna altijd een forse investering van tijd en geld nodig is. Tevens is het niet altijd mogelijk om het eigen huis aan te passen of met apparatuur om uit te rusten, vooral niet in de huursector. Deze factoren hebben tot gevolg dat een deel van de bevolking feitelijk uitgesloten is van deelname aan een coöperatie.

Mede door deze belemmeringen blijft de rol van energiecoöperaties ondanks de groei beperkt. Tevens komt slechts zo'n 13% van het totale energieverbruik in de Provincie Groningen voor de rekening van

---

³ “Provincie Groningen koploper energiecoöperaties”, Dagblad van het Noorden, 17-11-2016, <http://www.dvhn.nl/groningen/Provincie-Groningen-koploper-lokale-energieco%C3%B6peraties-21788162.html>.
en: Lokale Energiemonitor 2016, HIER klimaatbureau, <https://www.hieropgewekt.nl/lokale-energie-monitor>

huishoudens⁴, en zal de verduurzaming hiervan dus een overgroot deel van het totale energieverbruik ongemoeid laten. Mede hierom zullen de energiecoöperaties zelfstandig op korte termijn niet voldoende groene energie kunnen opwekken om werkelijk een energietransitie te bewerkstelligen. Daarnaast heeft de Provincie Groningen vanuit het Rijk de opdracht om 855.5 MW aan windenergie op te wekken, wat voor coöperaties een onmogelijke opdracht zou zijn. Daarom blijft er voor de SP zeker nog plaats voor energieprojecten op grotere schaal, buiten de coöperatie om. Wel moeten toekomstige energieprojecten op een wijze worden uitgevoerd die verenigbaar is met de beginselen van de energiedemocratie. Tevens moet de Provincie met het Rijk de discussie aangaan over de beste invulling van duurzame energiequota in de toekomst, met oog op eventuele gevolgen voor de bevolking, impact op de omgeving en verhouding van kosten en baten.

---

⁴ “Energiedata 23 gemeenten in de provincie Groningen”, E&E advies, 2015; en: Energietransitieprogramma, Provincie Groningen

Provinciaal energiebedrijf

Wat de SP betreft, moeten ook grootschalige energieprojecten gaan voldoen aan de beginselen van de energiedemocratie. Dit kunnen we bereiken met het oprichten van een provinciaal energiebedrijf dat zich gaat bezighouden met het opwekken van duurzame energie.

Huidig systeem: private lusten, collectieve lasten

In het huidige systeem geeft de provincie of het Rijk vergunningen af aan projectontwikkelaars, in de regel grote private bedrijven. Deze leggen vervolgens bijvoorbeeld een windmolenpark of een zonneakker aan en exploiteren deze. Vaak gaat dit gepaard met speculaties op grondposities. Hier koopt de projectontwikkelaar of een derde stukken grond, die geschikt zouden kunnen zijn voor het opwekken van energie, vroeg (en dus goedkoop) aan, in de verwachting van een vergunningsverlening voor een windmolen. Deze praktijken drijven de grondprijzen voor energieprojecten tot gigantische hoogte op. Hoewel de meeste aangekochte stukken grond uiteindelijk nooit voor het opwekken van energie zullen worden gebruikt, moeten de gedane investeringen door projectontwikkelaars wel doorberekend worden in de uiteindelijke energieprijis om winstgevend te blijven. Daarnaast wordt door opportunistische aankoop door derden de grondprijs opgedreven. Op deze wijze wordt, vooral via de SDE-gelden, met deel van de overheidssubsidies voor duurzame energie indirect grondspeculatie gesubsidieerd.

Daarnaast ontstaat een groeiende weerstand tegen grootschalige energieprojecten door de manier waarop de lusten en de lasten vervolgens worden verdeeld. De projectontwikkelaars en energiebedrijven strijken uiteindelijk gigantische bedragen op aan winst, wat als private bedrijven ook hun primaire doel is. Daarnaast krijgt een eventuele toevallige grondbezitter vaak ook nog een ruime toelage. Zo'n 50.000 euro per windmolen per jaar plus een deel van de opbrengsten als compensatie is niet ongewoon - over de levensduur van een windmolen gaat dat richting een miljoen euro⁵. Omwonenden van bijvoorbeeld een windpark zitten vervolgens met de nadelen. In de regel hebben ze weinig te zeggen over het project, krijgen ze te maken met waardedaling van hun huizen waarvoor ze geen of minimale compensatie ontvangen en worden dorpen tegen elkaar uitgespeeld. Het woord "windenergie" krijgt in de gebieden waar windparken komen steeds meer een slechte naam, terwijl door deze praktijken de weerstand tegen duurzame energie als geheel groeit⁶. Wat de SP betreft is de huidige aanpak onhoudbaar: het leidt tot subsidiëring van speculatie en de private winsten van energiegiganten, terwijl de samenleving het nadeel ondervindt.

De oplossing: het provinciaal energiebedrijf

Als oplossing voor bovengenoemde problemen stelt de SP voor om een provinciaal energiebedrijf op te richten dat zich gaat bezighouden met het opwekken van duurzame energie. Het provinciale

⁵ Onder andere NOS "Windenergie is onnodig duur" <https://nos.nl/artikel/639496-windenergie-is-onnodig-duur.html>

⁶ Om dit te zien, is het al voldoende om het nieuws te volgen. Zie bijvoorbeeld het dossier van RTV-Noord over windmolens: <http://www.rtvnoord.nl/windmolens>

energiebedrijf koopt zelf grond aan, ontwikkelt daar een energieproject en exploiteert deze. Er zijn geen private aandeelhouders aan wie er winsten moeten worden uitgekeerd; de samenleving is collectief eigenaar. Hierom kunnen de winsten worden gebruikt voor een provinciaal energiefonds waarmee verdere duurzame energieprojecten kunnen worden gefinancierd en kunnen omwonenden van energieprojecten meedelen in de winsten, of waar nodig ruimhartig worden gecompenseerd voor hun nadeel.

Democratie binnen het provinciaal energiebedrijf

Het provinciaal energiebedrijf moet voldoende zeggenschap geven aan de mensen. Hierom zal het algemeen bestuur voor een deel uit gekozen afgevaardigden uit alle Groninger gemeenten bestaan. Daarnaast zal het provinciaal energiebedrijf elk jaar ter plaatse openbaar verantwoording afleggen aan de inwoners van alle gemeenten waar het een lopend of gepland project heeft. Ten slotte staat het, als provinciale organisatie, onder het democratisch toezicht der Provinciale Staten. Het provinciaal energiebedrijf zal als expliciete opdracht hebben om te streven naar maximaal draagvlak bij het ontwikkelen van nieuwe energieprojecten. Hoewel het niet altijd mogelijk is om iedereen individueel volledig zijn of haar zin te geven, geeft de hoge mate van zeggenschap en eigenaarschap het provinciaal energiebedrijf een belangrijke mate van democratische legitimiteit die de huidige kongsi van projectontwikkelaars en grondbezitters zo hard ontbeert.

Wisselwerking tussen provinciaal energiebedrijf en collectieven

Waar de inwoners van een dorp of wijk op eigen initiatief een energieproject willen opzetten, kan het provinciaal energiebedrijf technische ondersteuning bieden en helpen met bijvoorbeeld de bouw van een windmolen. Zo kunnen “dorpsmolens” of andere technisch complexe energieprojecten makkelijker tot stand komen, waar dit onder het huidige systeem praktisch nooit lukt.

Nadeelcompensatie voor omwonenden

Bij energieprojecten zullen omwonenden soms nadeel ondervinden. Te denken valt aan geluidsoverlast, slagschaduw, het knipperlicht op windmolens en waardedaling van woningen. Het provinciaal energiebedrijf krijgt de opdracht om betrokken inwoners te laten meedelen in de opbrengsten, ruimhartig compensatie te bieden voor geleden schade en overlast, en gevallen individueel te beoordelen. Te postuleren valt dat hoe dicht men bij een energieproject woont, hoe meer nadeel men ervan heeft. Op basis hiervan zou er bijvoorbeeld plaats kunnen zijn voor een “nadeelcompensatie per meter”, waar er op basis van de afstand tot een energieproject een compensatietarief wordt vastgelegd. Ook andere constructies zijn denkbaar. De precieze manier van compensatie dient per project apart en vooral in goed overleg met de berokkenen te worden afgesproken. In gevallen waar verwacht wordt, dat omwonenden met onverkoopbare huizen zullen komen te zitten, kan een Moerdijkregeling uitkomst bieden.

Energiefonds

Waar private energiebedrijven winsten maken die vervolgens ten goede komen aan de aandeelhouders (of andersoortige kapitaalbezitters), zullen de winsten van het provinciaal energiebedrijf ten goede

komen aan de samenleving. Zoals gezegd, zal een deel van de opbrengsten gebruikt worden om omwonenden ruimhartig te compenseren. De SP stelt voor om met overgebleven opbrengsten een energiefonds op te richten, waarmee ook in de toekomst in energieprojecten kan worden geïnvesteerd. Afhankelijk van wat de toekomst brengt, kunnen dit uiteenlopende dingen zijn: van zonnepanelen tot aan de verduurzaming en isolatie van woonhuizen.

Toekomstige functies van het provinciaal energiebedrijf

Behalve het opwekken van duurzame energie zal het provinciaal energiebedrijf in de toekomst ook andere taken op zich kunnen nemen. Te denken valt aan een tak die laagdrempelig verduurzaming van woningen aanbiedt tegen een betaalbare vergoeding. Toekomstige opwek- of opslagmethoden voor duurzame energie kunnen uiteraard aan het takenpakket worden toegevoegd.

Perspectief

Tot voor kort heerste de notie dat alles wat door de staat geregeld wordt per definitie inefficiënt en slecht is, en alles daarom veel beter aan private bedrijven kan worden overgelaten. Dit inmiddels versleten dogma beleefde zijn hoogtijdagen in de jaren '80 en '90 en ijlt in Nederland nog na, maar begint wereldwijd steeds meer aan krediet te verliezen. Bij de privatiseringsgolf door alle hoeken van de publieke sector, van de energiebedrijven en de watervoorziening tot aan de lokale zwembaden toe, werd meestal één doel nagestreefd: kostenbesparing. Maar over het algemeen vielen de verwachte voordelen sterk tegen. Vaak bracht de onzichtbare hand van de markt zelfs duurdere en slechtere diensten⁷. Daarom is er in de laatste jaren steeds meer een kentering te zien in de landen om ons heen. Een recent rapport van het Transnational Institute over de de-privatisering in 45 landen telde 835 gevallen waarin diensten weer terug in handen van de overheid kwamen, in 1600 steden⁸. Duitsland telde 347 de-privatiseringen, waarvan 284 energiebedrijven. Een boeiend voorbeeld uit het rapport zijn de energieprojecten in Hamburg. Hier heeft het nieuwe energiebedrijf in overheidshanden in enkele jaren de energievoorziening fors verduurzaamd, in samenwerking met meer dan 100.000 inwoners.

Volgens een studie van de University of Greenwich zijn energiebedrijven in overheidshanden in de verschillende onderzochte landen meer geneigd om te investeren in werkelijk groene energie. Hierbij is de bedrijfsvoering vaak democratischer, transparanter en is er een positief effect op de lokale economie, omdat de bedrijven meer werkzaamheden dichtbij laten plaatsvinden. Ook blijkt de uiteindelijk geleverde energie goedkoper, doordat de overheidsbedrijven minder geneigd zijn prijzen op te drijven of aan speculatie te doen⁹. Het verhaal dat de bedrijven minder efficiënt zouden zijn, wordt weerlegd:

⁷ Trouw, "Privatisering wordt wereldwijd weer volop teruggedraaid", 23 juni 2017, <https://www.trouw.nl/samenleving/privatisering-wordt-wereldwijd-weer-volop-teruggedraaid~a6589cd2/>

⁸ Transnational Institute (TNI), "Reclaiming Public Services - How cities and citizens are turning back privatisation", juni 2017. Samenvatting op https://www.tni.org/files/publication-downloads/media_briefing_english.pdf

⁹ Hall, David. "Public ownership of the UK energy system - benefits, costs and processes". Public Services International Research Unit (PSIRU), the University of Greenwich, <http://www.psiru.org/sites/default/files/2016-04-E-UK-public.pdf>

de recent in overheidshanden teruggenomen energiebedrijven blijken vaak niet alleen goedkoper, maar ook productiever. Deze bevindingen worden bevestigd door andere recente onderzoeken^{10 11 12}.

Een van tijd tot tijd gehoord tegenwerpsel is dat de Europese Unie een staatsenergiebedrijf niet zou toelaten. Dit argument berust op een gebrekkig begrip van de beginselen van het Europees recht. Artikel 345 van het Verdrag over de Werking van de Europese Unie stelt “de Verdragen laten de regeling van het eigendomsrecht in de lidstaten onverlet”. Dit is sindsdien zo uitgelegd, dat er geen obstakels bestaan tegen het oprichten van staatsbedrijven¹³, zolang er aan een aantal reguleringen rondom staatssteun voldaan wordt¹⁴. Deze reguleringen hebben de 284 Duitse energiebedrijven er niet van weerhouden om succesvol in collectieve handen te komen. In Nederland bestaat daarnaast de “Splittingswet” (Wet Onafhankelijk Netbeheer, die overigens niet op een Europese regeling stoelt), die stelt dat het opwekken van energie door een ander bedrijf dient te gebeuren als het beheer van het electriciteitsnet. Ons provinciaal energiebedrijf is hier niet mee in strijd.

---

¹⁰ “Public and Private Sector Efficiency”, Public Services & the EU, 2014. European Federation of Public Service Unions <http://www.psir.org/sites/default/files/2014-07-EWGHT-efficiency.pdf>

¹¹ Fiorio, Carlo. “Electricity Prices and Public Ownership: Evidence from the EU15 over thirty years”. *Energy Economics* 39 (2013): 222-232.

¹² Wagner, Oliver en Berlo, Kurt. “The wave of remunicipalisation of energy networks and supply in Germany - the establishment of 72 new municipal utilities”. Wuppertal Institut für Klima, Umwelt, Energie, http://proceedings.eceee.org/papers/proceedings2015/3-191-15_Wagner_pre.pdf

¹³ Akkermans, Bram and Ramaekers, Eveline. “Article 345 TFEU, Its Meanings and Interpretations”, *European Law Journal* 16 (2010): 292-314.

¹⁴ Europese Commissie, “Commission Staff Working Document: Guidance Paper on State Aid-Compliant Financing, Restructuring and Privatisation of State-Owned Enterprises”.

Samenvatting

De SP ziet een absolute noodzaak om een snelle energietransitie te maken, waar we fossiele brandstoffen inruilen voor duurzame energie. Maar we zien ook hoe bij het debat over de duurzame energie teveel wordt gekeken naar de puur technische kant van het verhaal, en nauwelijks naar de sociale verhoudingen die spelen. Te vaak worden energieprojecten van boven afgedwongen, ondanks grote weerstand bij de bevolking. Deze weerstand is begrijpelijk, als men kijkt naar hoe er meestal grote private winsten worden gemaakt, terwijl de rekening publiek wordt betaald. Winnaars zijn de projectontwikkelaars, de energiegiiganten en een enkele grondbezitter, terwijl de omwonenden met de schade zitten, weinig te zeggen krijgen en niet of nauwelijks worden gecompenseerd voor hun nadeel. Als we willen dat de energietransitie kans maakt op succes, moeten we inzetten op een systeem dat mensen zeggenschap en eigenaarschap geeft en dat de lusten en lasten rechtvaardig verdeelt.

De SP stelt voor om onze energievoorziening democratischer te organiseren. Voor de Provincie Groningen stellen wij voor om initiatieven van onderop nog meer te ondersteunen. Daarnaast willen we een provinciaal energiebedrijf, met een democratisch bestuur, onder democratisch toezicht van Provinciale Staten, dat grootschalige energieprojecten ontwikkelt en exploiteert. Hiermee hoeven er geen private winsten te worden betaald en wordt geen speculatie gesubsidieerd. Het geld wat zo wordt bespaard kan worden gestoken in een provinciaal energiefonds en in een ruimhartige compensatie voor eventueel benadeelde omwonenden.

Energie is een behoefte van ons allen. Laat de opwekking ervan ook ten goede komen aan ons allen.

Christiaan Serbanescu-Kele

Namens de fractie van de Socialistische Partij in de Provinciale Staten van Groningen

Zomer 2017

